

Murška Straža

Uredništvo in tiskarna v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 11. — Telefon št. 7.

Plača in tožila v Gornji Radgoni.

Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol
leta 21 Din, za četrta leta 11 Din, mesečno 3,5 Din.
Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi
do 20 besed 8 Din, za vsako nadaljno besedo
50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

15. številka

Gornja Radgona, dne 10. aprila 1924.

VI. leto.

Naša republikan- ska misel.

„Dokler smo tam, da ne moremo mirno spati; dokler se moramo sramovati suženjstva, v katerem živimo, tako dolgo ne bomo svobodni. Pozabimo torej spanje, ostanimo budni in delajmo z vročim srcem in hladno glavo! Delujmo složno vsi skupaj, potem bo novo jutro pozdravilo novo pokoljenje!“ (Knez Bismarck, 8 dni pred svojo smrtjo.)

Kaj nam citira Bismarcka, tega protestanta in „brezverca“ (kaka logikal) je v „sveti jezi“ bleknil zadnjič nekdo, ko je prečital uvodnik naše zadnje številke, kjer se tudi citirajo velepomembne in še danes veljavne besede velikega državnika, četudi jih je govoril l. 1869. — Ta silno omejeni gospod bi rad poleg večjih davkov in vislic imel še žiljotino, (aparata za sekanje glave) in morda še natezalnico. — Toda s takimi polemizirati je odveč in škoda dragocenega papirja; kajti vsakdo ve, da se tudi brezverci poslužujejo izrekov sv. Pisma in apostolov, kakor tudi pravoverci izrekov velikih mož, ki niso postali svetniki ali bili asketi. — Torej sem si dovolil tudi danes citirati skoro pozabljen izrek velikega nemškega državnika, izrek, ki se krasno sklada z bojem, katerega še mora naša slovenska republikanska misel izvojevati.

Zgodovina je zapisala o nas, da smo suženjski narod. Naš prvi kralj Samo bi danes povedal celemu narodu, da je narod suženjskega pokoljenja, ki se ne more vživeti v vlogo, da bi postal prost in svoboden, na svoji zemlji svoj gospod. V tej naši bolezenski naturi dremamo, kvečjemu godrnjamo, če se nam zgodi krivica, v temi in med štirimi očmi ali pa vsak sam s seboj zabavljamo čez upravo, ustavo, državo, davke, krivice in proklinjamo, da se kar kadí. (O, proklinjati pa znamo Slovenci!) Ko pa se prikaže kraljevi pandur s šajkačo, (prej smo rekli „cesarska kapa“) takrat nam zleze srce v hlače in če se zasveti bajonet ali pa zarožljajo verige-zapestnice, postane naša junaška koža mokra in če ima ta ali oni vročo glavo in hladno srce in napravi neumnost, tedaj je „svoboda“ prišla na svoj račun.

Ko smo tako prekleli vse cesarje od Nerona, ali od Tutan-

khamena do današnjih še živih ali že mrtvih potentatov (oblastnikov) pademo v spanje in vse pozabimo, dokler drugo jutro kak novi ferman ne „razburi“ naše „svobodoljubne“ suženjske krvi v zaspanih slovenskih žilah.

Mi smo tam, da niti spati ne moremo mirno. Pred svetom pa se sramujemo suženjstva, katerega smo sisami krivi.

„Dokler pa se sramujemo suženjstva, v katerem živimo, tako dolgo ne bomo svobodni.“

Proč torej z zaspanostjo! Pozabimo spanje, ki je nemirno, ostanimo budni in delajmo z vročim srcem in hladno glavo.

V naših suženjskih srcih tli pod pepelom iskrica, ki bi rada postala mogočen plamen... Le vetra čaka, silnega prepiha, da se iskra razvname v plamen prave svobode.

Od tega plamena pa se bo razgrelo srce, ne glava, ki mora ostati hladna!

Vroče glave in hladna srca so glavni krivci vse naše suženjske nesreče!

Skoro bo stopil pred zaspani slovenski narod angelj Svobode z ognjenim mečem in ga pozval, morda poslednjikrat v njegovi zgodovini: „Ostani, v prah teptani, zaničevani narod. Noč je minula. Zora vstaja. Dan se bliža. Tvoj dan! — Ako bo slovenski narod v svoji suženjski zaspanosti prespal ta klic angelja Svobode ter se zbudil pred novim mrakom, zastrtim od težkih oblakov nevihte, bo padel v novo, hujše, morda večno suženjstvo.

To bo usodni dan novih volitev. — Bojna gesla že pojejo, blagajne so napolnjene, načrti se z mrzlično naglico izdelujejo.

Do takrat delujmo složno vsi skupaj — Slovenci in Hrvatje, vsi, ki želimo svobodno in srečno očetnjavo: Delajmo z vročim srcem in hladno glavo, da mine suženjska noč in bo novo, sveže jutro pozdravilo novo republikansko pokoljenje, ki bo na svoji zemlji svoj gospod v republiki Poštenja, v republiki Dela, v republiki Pravičnosti, v republiki Svobode, Bratstva in Enakosti!

(Zadnji odstavek razložim v velikonočni številki, da bo vsakemu vse jasno. — Uredn.)

Trgovec z dežele:

Engrosisti in mi.

Ker je temeljno načelo pravega demokratizma in čistega republikanstva zaščita malega človeka, radi priobčujemo sledeči članek. Uredn.

„Svoji k svojim“ je kaj lepo načelo, ako bi se dosledno izvajalo. Vsak pozna bedo takozv. malega človeka, to je kmeta in delavca, uradnika sploh krog konsumentov, ki ne spada pod aristokracijo in drugo bogato gospodo, ki je na hrbtu slovenskega trpina ubogatega.

Dotakniti se hočem danes samo najbolj bolečega mesta na našem telesu: Plačilne zmožnosti malega trgovca. Mislím, da nikdo trgovec iz zabave ali radi dolgega časa, ampak iz krave potrebe, iz kruhoborstva.

Velekapitalistični trgovci — engrosisti dobijo poceni kredite, plačljive po menicah v roku 6 mesecev, Obrestna mera za te kredite znaša pri Narodni banki 6—8%; dočim se maltretira mali podeželski trgovec — kruhoborec s 10—14 dnevniimi plačilnimi roki pri 18—24% obrestih! Ako želite, imenujem prihodnjič takozvane strankarske (partizanske) tvrdke, ki sicer naglašajo „svoji k svojim“, pač pa jim diši denar različnih strank; ti eksemplari imajo poceni dolgoročni kredit od Narodne banke (saj jim nismo nevoščljivi!) nas pa mučijo in kakor pravijo v centrali SHS-korupcije, v Belemgradu „gnjavijo“ s plačilom na kratek rok pod ogromnimi obrestmi. Za odiranje so „svoji“ dobri, kajne?! Kam bo prišlo naše narodnogospodarstvo, si lahko preračuni vsak abecedar!

In kje je socialna pravičnost? Mali trgovec, ki živi med kmetsko-delavskim narodom ima toliko srca in socialnega čuta v sebi, da ne more tožiti svojih odjemalcev, kmetov, delavcev, uradnikov, ker pozna vesplošno socialno bedo in pomanjkanje, dočim veliki trgovec — engrosist ne pozna usmiljenja do malega trgovca na deželi. — Socialno čutenje mu je tuje. Kako naj ima smisla, če je podpornik velikih korupcionističnih strank, če je z dušo in telesom vdan zlatemu molohu, sam je veliki duhovnik Zlatega teleta. — Vsak engrosist ima 2—3 avtomobile, na katerih prevaža svojo grešno debelost in ošabnost, avtomobile na katerih vozi številne ljubice v bar, da se razsiplje iztoženi denar, denar iztisnjen iz znojov in žuljev malega človeka. Ali pomisli kedaj v svoji objestnosti, kdo mu je kupil avtomobile in plačal šampanjke in likerje in razno zlatnino za njegove številne ljubice?!

Mali trgovec je zadovoljen z malim dobičkom. Zato ga teptani sloji spoštujejo. — Kakor nastopajo velekapitalisti — engrosisti vzajemno in složno, tako je taka vzajemnost in složnost potrebna pri vseh malih in teptanih. Mali trgovec žrtvuje po cele noči, da transportira blago s čim manjšimi stroški, se trudi, da zadovolji odjemalce z dobrim in cenim blagom, veliki trgovec pa mu ne gre na roko.

To za danes. Ako hoče javnost imena takih tvrdk, takozvanih „Advokatenfirma“ jih bomo javno označili, da se bodo vedeli ljudje istih temeljito varovati.

„Svoji k svojim“ bodo lahko rekle reelne firme, katerih imetniki so socialno in resnično demokratsko misleči možje. — Kakor bomo postavili na oder sramote vse izžemalce malega človeka, tako bomo kulantne tvrdke, ki gredo malemu trgovcu in po njem vsem revnim slojem (kmetom, delavcem, uradnikom) na roko priporočili z vašim „svoji k svojim!“

Ob priliki pa pride nekaj drugega!

Pregled svetovnega gospodar- skega položaja.

(Vsem onim, ki iščejo kruha v tujini.)

Albanija: Slabe finančne razmere. Življenje drago. Za sedaj se ne priporoča za izselitev.

Avstrija: Brezposelnost se je zmanjšala. Razmere so se zboljšale.

Belgija: Možno je, da se bodo sprejemali na delo rudarji, ker se je zvišala proizvodnja premogovnih rudnikov.

Bolgarska: Politične in gospodarske razmere so tako slabe, da ne priporočamo izselitve.

Čehoslovaška: Brezposelnost. Nemogoče je dobiti delo.

Danska: Gospodarska in industrijska kriza. Izselitev ovirajo tamošnje delavske organizacije.

Francija: Detovni trg dober. Sprejmejo se na delo gozdarji, oglarji, poljedelci, kamnoseki, težaki. Kdor se hoče izseliti v Francijo, mora imeti delovno pogodbo.

Nemčija: Gospodarske in obrtniške razmere so silno slabe. Ne priporočamo izselitve.

Anglija in Irska: Obrtna kriza. Velika brezposelnost. Tamošnje delovne organizacije ovirajo izselitev.

Grčija: Gospodarske in politične razmere negotove. Izselitve ne priporočamo.

Italija: Kriza delovnega trga. Nadštevilo ročnih delavcev, ki silijo v tujino.

Jugoslavija: Gospodarska in finančna kriza.

Luksenburg: Izselitev je omejena z vladnim odlokom.

Holandska: Gospodarska kriza. Brezposelnost. Dela ni mogoče dobiti.

Poljska: Gospodarsko-finančna kriza. Brezposelnost. Ni priporočljiva izselitev.

Romunska: Kriza delovnega trga. Brezposelnost. Za sedaj ni dovoljena izselitev.

Rusija: Za sedaj ne priporočamo izselitve.

Švedska: Precejšnja brezposelnost. Ni mogoče dobiti dela.

Švica: Razmere nestalne. Vlada ovira zaposlenje specializiranih delavcev.

Turčija: Gospodarsko-finančna kriza. Ni mogoče dobiti dela.

Ogerska: Razmere so slabe in izselitev ni priporočljiva.

Vrednost tujega denarja.

Zagrebska borza od 9. aprila 1924.

1 dolar	80	Din	50	para
100 avstrijskih kron	—	"	11	"
1 čehosl. krona	2	"	40	"
1 engl. funt	350	"	50	"
1 italj. lira	3	"	60	"
48 milijard nem. mark	1	"	—	"
100 madž. kron	—	"	10	"
1 franc. frank	4	"	70	"
1 cekin 20 kron	300	"	—	"
1 švicar. frank	14	"	20	"
1 rumun. lei	—	"	40	"

UREDNIKOVA POŠTA

Gornja Radgona. Pride skrajšano. Je prostor premal in gradiva preveč. Mislim, da uvidite objektivnost poročil, ki nimajo namena žaliti oseb, ampak odpravljati vse kar kazi našo narodno in državno mejo. — **Slatina Radenci.** Pridem osebno, ko prejmem od začasnega vodstva SRSKD potrebna pojasnila in navodila. — **Apače.** Za tisto zadevo rabim seznan vseh dosejenih Prekmurcev in Slovincem prijaznih nemških gospodarjev. — **Ljutomer.** Shranjeno za ugodno priliko. Materijala vedno več. Nam ne zadostujejo le nujno potrebni dokazi, ampak čim številnejši, da bo slika popolna, četudi strašna. Operacije ni mogoče napraviti s klinom ali z eno iglo, ki zbode, ampak z nožem, ki odstrani vse nepotrebno. Zdravil! — **Murska Sobota.** Potreben je oseben razgovor; javite, kedaj lahko pridem i. s. vedno v drugi polovici tedna. — **Maribor.** O stvari sami pisмено. Nabavite si brošurico „Mala polit. šola“, ki stane le 3 Din in jo

dobite ali pri nas, ali pa pri upravi „Avtonomista“ Ljubljana, Breg 12. — **L. B.** Vaš stvaren članek je ponatisnil tudi „Avtonomist“ in „Slovenec“ je nanj odgovoril silno medlo, kar je dokaz, da ste zadeli v živo. Pišite skoro kaj, saj ste uvideli pravičnost naših teženj! — **R. Neran, Ljubljana.** „Studentov“, ki so mi s korekturo itak prizadeli mnogo težav bo skoro konec. Menda že v naslednji številki. Pošljite, rad sprejemem. Vendar Vas opozarjam na okolnost, da začnejo izhajati Kostanjevčevi „Zbrani spisi“ 2 zvezek kot podlistek, ki izide pozneje v knjigi. Napišite nekaj političnega, ker ste gotovo republikanec! Zdravil! — **Vsem drugim.** Pride vse po možnosti. Le potrpljenje! in ovažujte moja navodila!

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: **Roman Bendé**, novinar.
Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni
Imamo še na prodaj nekoliko tisoč prvovrstnega

cepljenega trsja

vrste bela klevenjka (Weiß Clevner), šipon (Mosler), laški rizling (Wälschriesling), in muškadni silvanec (Muskat Sylvaner).
Tvrška Clotar Bouvier, G. Radgona

Priložnostni nakup

Ivan Pfeiler, mesar v Cmureku prodaja svojo hladilno napravo (8.000 do 10.000 kalorij) z amonjakovimi kompresami in reberne cevi (Ripperöhren), generator za led z 22 celicami ter 6 HP moror na surovo olje. Cena nizka, franko Mureck.

MALI OGLASI

Lepo malo, posestvo, zidana hiša z gospodarskim poslopjem. Vinograd, sadovnjak, njiva, travnik, pašnik in gozd. Vse zraven pošte in cerkve pri Mali Nedelji se proda. Več pove Vatro Kosi, Makole, p. Poljčane.

Harmonika na 3 rede se takoj poceni proda. Vprašati v upravi „Murske Straže“

Stavbeni prostor z lepim vrtom na najlepšem prostoru tik cerkve v Gornji Radgoni, se takoj proda. Vpraša se pri **Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10.**

Strojepisni pouk daje **Hilda Kovač, Maribor, Kerkova ul. 6.**

Starejšo sobarico zanesljivo in pridno išče za **takoj.** Poudrbe na **hotel Sierman Ljutomer.**

Posamezni pouk v knjigovodstvu, korespondenci in stenografiji daje **Kovač, Maribor, Kerkova ul. 6.**

Na prodaj 1 dobroohranjen mlatljni mlatljni stroj 55.000 kron, 1 novi mlinski cilindri, 2 m dolg, in večja množina gnoja za gorice ali njive. — **Peter Györkös, mlin v Lutvercih**

Konj in krava takoj za oddati. **Karl Schmied G. Radgona.**

Javna dražba zapuščine po pok. Ivanu Rajner, obstoječa iz raznih predmetov, obleke, perila, obuvala itd. se vrši po naročilu kr. okr. sodišča v Gornji Radgoni z dne 31. marca 1924 št. 353/22 pri občinskem uradu v Radincih v nedeljo, 13. aprila ob 2. uri popoldne.

Proda se v Gornji Radgoni št. 86 na glavni cesti dobrodoča gostilna z zraven stoječimi stalami za tujce-voznike kakor tudi za govejo živino in svinje štalce, vrtil, ena njiva in gorice s hišoj vse v dobrem stanu ter blizo 3 orale polne šume. Cena zmerna.

Mlin za prodati, 2 para kamnov, 1 valjar, na dobri vodi s posestvom in stanovanjem. Vprašati pri lastniku **Matija Koler v Črešnjnevcih p. Gornja Radgona.**

Mlad mlinar iščem primerne službe kot pomočnik. Plača po dogovoru. Naslov pove uredništvo lista.

Samo 1 liter slabega vina te stane naročnina „Murske Straže“ za celo četrtletje; ali sem isto poravnal? Še danes pošljem naročnino in pogovorim še sosedo, da se naroči na „Mursko Stražo“, ki na malem prostoru veliko novega, zanimivega in koristnega pove!

Slovenska banka, podružnica Ljutomer

Delniška glavica Din 7.500.000 Rezerve Din 1.500.000
Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

D.M.C.

predmeti: Aida, Ada, Marija, Herkules, Konkordija, svila in volna za jumpere, berlinska volna, svila za šivanje, ter razne druge potrebščine veletrgovina

Ferdo Schwarz in drug
ZAGREB, Ilica 45.
Telef. št. 2/56. Brzojavni naslov: Svadrug.

Stavbeno gradivo

cement, apno, strešno lepenco, tesan les za kompletna ostrejša, late in vsakovrstne deske kupite najceneje pri **Anton Jandl, Ljutomer** stavbeno podjetje.

Moč no, lepo in poceni

SUKNO

In kamyarn, hlačvino, cevir tishanina (drub) platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini K. Stermecki, Celje. Rdece ne verjams, naj se sam prepriča. Zaloga velikanska. Trgovci enkrat cene. Cenik zastoni!

Barvajte piruhe le z

P. GYÖRKÖS MLIN V LUTVERCIH

priporoča

vsakovrstno moko fino in vedno svežo po najnižji dnevni ceni

Prvovrstna pšenična moka (nulerica) stane 21 kron; druga dobra moka pa 15 kron kg

Na debelo! Na drobno!

Na novo dospelo!

Prvovrstna banatska moka za Veliko noč. Pri odvetju celih vreč znatno znižane cene. Trgovci, peki in kramarji dobijo brezkonkurenčne prednostne cene. Vse druge vrste moke in tudi sol, riž cement itd. imam vedno v zalogi.

I. Škerlec m. p., G. Radgona.

IVAN KOVAČIČ

MARIBOR Koroška cesta št. 10 nasproti Cirilove tisk. **PREJ V RADGONI**

Velika zaloga stekla porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. **Točna in solidna postrežba**

Poskusite in prepričajte se!

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z. obreštuje vloge po najvišji obrestni meri daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi. račun ček. urada št. 12.168.